

Position Paper: Wat is er nodig voor energieopslag?

Energieopslag is dé schakel in de energietransitie. Met onder andere batterijen, warmtebuffers en waterstoftanks voorkomen dat we te afhankelijk worden van energie uit het buitenland en zorgen we ervoor dat we ons eigen aandeel duurzame energie verhogen. Daarmee minimaliseren we de inzet van gas- en kolencentrales die anders bijgeschakeld wordt, wat ons meer CO₂-reductie oplevert, zonder dat onze leveringszekerheid in gevaar komt.

Daarnaast zorgt energieopslag voor een lagere energierekening voor huishoudens en bedrijven. Alleen al door de inzet van grootschalige batterijen kan de energierekening met gemiddeld 3,8% omlaag. Tevens zorgt energieopslag voor Groene Groei. Via energieopslag wordt het mogelijk om bedrijfsuitbreidingen en verduurzaming bedrijfsprocessen te continueren, zelfs in congestiegebieden. En brengt de Nederlandse energieopslagsector nieuwe opslaginnovaties voort voor een mondiale afzetmarkt.

Energieopslag kan de ambities uit Hoofdlijnenakkoord waarmaken. Energy Storage NL en haar 230 leden werken daarom graag samen om een versnelde inpassing van energieopslag mogelijk te maken. Hiervoor doen we de volgende voorstellen.

1. Ontwikkel een Energieopslagdoel en Nationaal Programma Energieopslag

Op dit moment ontbreekt een 'stip aan de horizon' voor energieopslag. Er is een Routekaart Energieopslag geschreven, zonder dat hierin een duidelijke richting wordt gesteld. Het ontwikkelen van een nationale doelstelling voor energieopslag, welke onderdeel zou moeten zijn van een bredere doelstelling voor flexibiliteit, is nodig om de benodigde hoeveelheid energieopslag in het energiesysteem te krijgen. Het energieopslagdoel kan daarbij gekoppeld worden aan gewenste vermogens uit bijvoorbeeld de infrastructuurverkenningen van de netbeheerders (I13050). Hiermee wordt de duidelijkheid en zekerheid gecreëerd waar marktpartijen, financiers, provincies en gemeenten nodig behoefte aan hebben.

Om te sturen op het behalen van het energieopslagdoel is het belangrijk dat de Routekaart Energieopslag wordt omgezet in een beleidsstrategie met bijbehorend budget, zoals eerder is gebeurd voor onder meer Groen Gas en Waterstof. Hiermee zorgen we dat het 'vrijblijvende' karakter van de Routekaart wordt omgezet in concrete beleidsinstrumenten voor energieopslag, onder meer op het gebied van stimulering, locaties en vergunningen en randvoorwaarden voor inpassing.

2. Verbeter voorwaarden voor een Nederlandse energieopslagmarkt

Financiering blijft een groot probleem voor zowel elektriciteits-, warmte- en moleculenopslag. Door scherper te sturen op tarieven, tenders en vergoedingen kan de financierbaarheid van energieopslag significant worden verbeterd.

Gelijk speelveld voor nettarieven

De stijgende nettarieven zijn een grote belemmering voor de realisatie van batterijen, elektrolyzers en e-boilers. Alhoewel er een eerste stap is gezet met de introductie van de ATR-85, is de business case hiermee nog altijd zeer uitdagend en blijft deze korting nog altijd achter bij de (gedeeltelijke) vrijstelling in buurlanden Duitsland en België. Daardoor zien wij dat ontwikkelaars van opslagsystemen vaker uitwijken naar onze buurlanden, met nadelige gevolgen voor onze nationale leveringszekerheid, energie- en netkosten en energietransitie.

ESNL roept op om de bestaande nettarieven voor energieopslag te herzien en daarbij aan te sluiten bij tarieven uit omliggende landen. De oproep om de transporttarieven te herzien wordt ondersteund vanuit een gezamenlijk onderzoek van ESNL en onderzoeksbureau Kalavasta naar de kosten en baten van batterijen¹. Daaruit komt onder meer naar voren dat een deel van deze baten neerdalen bij de netbeheerders (zoals minder netverliezen, minder bestedingen vanuit congestiemanagement, etc.), waardoor het volgens het onderzoeksbureau gerechtvaardigd is om een verdere korting te overwegen voor ontwikkelaars.

Kom met landelijk beleid voor Flextenders

Netbeheerders zijn bezig met het opstellen van kaders voor 'flextenders', om ervoor te zorgen dat meer flexibiliteit kan worden ontsloten om netcongestie te verlichten. Doordat de gemiddelde congestieduur steeds langer wordt, zien we dat er nu vaak wordt terugvallen op WKK's en gasturbines. Echter, de combinatie van bijvoorbeeld een batterij of warmtebuffer met een WKK kan er voor zorgen dat congestie niet alleen kosteneffectief, maar ook met beperkte CO₂-uitstoot gerealiseerd kan worden. ESNL pleit er daarom voor dat er in de flextenders techniekneutraal wordt gestuurd waarbij op 'hybride oplossingen' mogelijk moeten zijn.

Basisprincipes voor leveringszekerheid

Met de monitoringsrapportage 2024 van TenneT is gebleken dat in 2033 het behalen van de leveringszekerheidsnorm mogelijk in gevaar komt. Alleen al voor batterijopslag verwacht TenneT minimaal 5 GW in 2030 nodig te hebben om het elektriciteitsnet stabiel te houden. Alhoewel 2030 wellicht nog ver weg lijkt, is het nu al nodig om basisprincipes voor het borgen van duurzame leveringszekerheid met elkaar uit te denken. Zoals recent betoogd door enkele grote energiebedrijven, zijn grote investeringen nodig om ook over tien jaar nog een stabiel en efficiënt energiesysteem te kunnen garanderen, en hiervoor is een duidelijk gearticuleerde visie essentieel².

3. Ondersteun de vergunningverlening

Er is een grote behoefte vanuit de energieopslagsector naar inzicht op welke locaties energieopslag mogelijk en wenselijk is. Het afgeven van vergunningen voor zowel grootschalige als kleinschalige energieopslag verloopt op dit moment zeer traag, waarbij sommige gemeenten het ondanks het hebben van een eigen afwegingskader toch niet aan durven om over te gaan op vergunningsafgifte. Dit gebeurt als gevolg van een gebrek aan duidelijkheid over nut en noodzaak van energieopslag in hun gemeente. Ontwikkel daarom als landelijke overheid een gestructureerd proces met heldere criteria voor het behandelen van opslagvergunningen voor zowel grootschalige als kleinschalige opslagsystemen. Daarnaast vragen we aan TenneT en de andere netbeheerders om op korte termijn op stationniveau duidelijk te maken hoeveel energieopslag noodzakelijk is, zodat gemeenten en provincies deze uitkomsten kunnen meenemen in het vergunningsproces.

¹ <https://www.energystoragenl.nl/onderzoek-toont-aan-batterijopslag-maakt-energie-goedkoper-duurzamer-en-efficiënter/>

² [Oproep aan minister Sophie Hermans van Klimaat en Groene Groei \(topicnederland.nl\)](#)